

Abstract.

Bogomolova K.S., Podolska O.V., Kralya V.G. The management of projects in tourism in Kharkiv region.

In the article the basic theoretical principles of project management in tourism. Carried out an analytical review of resource and territorial potential of the Kharkiv region. Shows the interdependence of the life cycle of the project and of the tourist product as a commodity. The prospects for creation and management of tourist projects in the Kharkiv region. Stated that the tourism development project, tourism industry translates to a higher level, putting it on a par with other sectors of the economy.

Key words: *project management, project life cycle, tourist area, tourism project.*

УДК 351

ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ПРОЦЕС ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

БОГОМОЛОВА К.С., К.Е.Н, ДОЦЕНТ,

ПОДОЛЬСЬКА О.В., К.Е.Н, ДОЦЕНТ,

КРАЯЯ В.Г., СТАРШИЙ ВИКЛАДАЧ,

***ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА***

Постановка проблеми у загальному вигляді. Значимість управлінського рішення у публічному адмініструванні була визнана багатьма науковцями, адже воно є основою будь якої управлінської діяльності.

Виникнення управлінських за змістом відносин передбачає наявність суб'єкта і об'єкта управління, і як результат діяльності суб'єкта є прийняття ним відповідного рішення. Вони спрямовані на розв'язання певних проблем публічного адміністрування, що набувають форм відповідних управлінських ситуацій. Управлінське рішення це певна модель, яка складається із відповідного числа альтернатив та можливості вибору найкращої, цим пояснюється ситуаційний характер рішень. Відповідно до цього, підвищенні вимоги до ефективності управлінського рішення є цілком логічним і зрозумілим, а їх формуванні та вибір повинен відбуватися на основі наукового підходу.

Прийняття рішення у публічному адмініструванні є складним соціально – економічним процесом, потребує великої кількості витрат часу на збір аналіз і обробку необхідної інформації, адже ніщо так негативно та дестабілізує не впливає на поведінку людей, їх спільну працю, як прийняття нерозумних, безглузких, несвочасних рішень.

В той же час за думкою В.Я. Малиновського, якій зазначає, що управлінські рішення, що приймаються на державному рівні, стосуються всього суспільства або найважливіших його сфер і можуть регулювати поведінку всіх, без винятку, соціальних груп та окремих громадян [8]. І саме це допомагає зрозуміти, що наслідки цих рішень зачіпають інтереси, а також впливають на життя великих спільнот, на суспільство в цілому. Тому помилки в прийнятті рішень, особливо на вищих щаблях державного управління, можуть призвести до великих моральних і матеріальних втрат [8].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти проблематики прийняття управлінських рішень у публічному адмініструванні, визначення стратегічних пріоритетів цього процесу та його розвитку розглядаються в працях В.Б. Авер'янова [2], О.Ю. Амосова [9], Н.С. Артамонової [3], О.О. Олейнікової, А.М. Дробязко, В.Д. Бакуменко [4-5], О.Ю. Оболенського [1], Н.М. Мельтюхової [9], В.Я. Малиновського [8], та ін. дослідників. Проте існуючі дослідження присвячені в основному, теоретичним і прикладним проблемам прийняття управлінського рішення у публічному адмініструванні, що потребує подальших наукових пошуків з цієї тематики. В той же час, враховуючи їх наукові надбання, слід зауважити, що дослідження за цією тематикою не втрачають своєї актуальності.

Формулювання цілей статті. Головною метою і завданням дослідження є розкриття змісту етапів управлінського рішення у публічному адмініструванні, які відображають застосування сучасних підходів та інструментів за допомогою яких значною мірою можна підвищити якість та ефективність рішень, що приймаються публічними адміністраціями для українського суспільства.

Виклад основного матеріалу дослідження. У публічному адмініструванні рішення виконують ряд функцій, головні з них це спрямовуюча, забезпечувальна та координаційна. Рішення повинне досягти поставленої мети, а для цього має охопити усі сфери і напрямки публічного адміністрування та вирішити проблему максимально якісно і з найменшими витратами ресурсів. А для успішного виконання своїх рішенню функцій, необхідно знати закономірності етапів вироблення рішень і порядок дій на кожному з них. Теорія і практика виробили загальну логічну послідовність вирішення управлінських проблем, що становить класичний процес прийняття рішень [1-2].

На рис. 1 представлені основні етапи процесу прийняття управлінських рішень, які в технологічному аспекті вважаються

послідовними операціями і процесами, між якими існують прямі та зворотні зв'язки. Усталеним підходом до формування управлінських рішень є їх розгляд у складі єдиного управлінського процесу. Аналіз останнього дозволяє виділити, так звану, модель раціонального прийняття рішень [8].

Рис. 1. Етапи процесу прийняття управлінських рішень

Отже, якісна специфіка управлінських рішень полягає в перетворенні та стабілізації керованого соціального об'єкта. Рішення може вважатися ефективним, якщо поставленої цілі досягнуто за дотримання оптимального співвідношення очікуваного економічного та соціального ефекту з витратами на реалізацію відповідного рішення [7].

Оцінювання прийнятих рішень здійснюється після їх імплементації. Основне питання на цій стадії – чи результат процесу прийняття рішення досягнув задекларованої мети публічного адміністрування? Оцінка часто розглядається як формальний компонент політико-управлінського циклу і виконується експертами, що мають досвід і знання у відповідній сфері. Вона може виконуватися за різних потреб: як чисто формальний процес, за певним шаблоном, з метою оцінки наслідків за переліком показників, якими вимірюється результат, для порівняння витрат та витрат з метою оцінки витрат і впливу рішення, для оцінки довготермінових наслідків [6].

Оцінювання забезпечує зворотний зв'язок, який дозволяє ідентифікувати нові проблеми, що надає політико-управлінському процесу сутності нескінченної циклічності. Систематичне оцінювання політики (прийнятих рішень) стосується п'яти сфер: особливості проблеми, з якої приймається рішення; розробка плану, програми, заходів реалізації; впровадження; результати та ефективність. Ці сфери, як правило, відносяться до наукової оцінки, які потрібно відрізнити від адміністративної оцінки, що ініціюється публічними органами виконавчої влади а також від політичної оцінки, що здійснюється різними політичними діячами, у тому числі засобами масової інформації та громадськістю [10-11].

Оцінювання рішень у відповідних сферах стосується різних категорій населення та суспільства в цілому – ця категорія аналізується, коли вплив рішення є достатньо широким і не стосується лише окремої групи суспільства; споживачі – окремі групи споживачів відносно специфічних груп товарів та послуг. Відповідно, категорія «споживачі» не обов'язково співпадає з категорією «населення» і може бути підгрупою останньої, тобто частиною населення, яке підпадає під вплив рішення щодо регулювання конкретних цільових ринків; бізнес – ця категорія відноситься або до підприємницької сфери в цілому, або до її окремої частини (малий та середній бізнес); виконавчі органи влади – національні, регіональні чи місцеві органи виконавчої влади [12-13].

Висновки. Узагальнюючи викладене, необхідно відмітити, що управлінські рішення мають свою специфіку:

– Рішення та їх наслідки зачіпають багатьох людей і можуть зберігати силу впливу на досить тривалий час.

– Ухвалення рішень є особистою функцією керівника, який повинен виконувати її в процесі управлінської праці та нести відповідальність за наслідки рішень [6].

– Виходячи зі змісту процесу управління, рішення займає в ньому центральне місце.

Література.

1. Державне управління : [навчальний посібник] / **А.Ф. Мельник, О.Ю. Оболенський, А.Ю. Васіна, А.Ю. Гордієнко**; [за ред. **А.Ф. Мельник**]. – К. : Знання-Прес, 2003. – 343 с.

2. Державне управління : Європейські стандарти, досвід та адміністративне право / [**В.Б. Авер'янов, В.А. Дерезь, А.М. Школик** та ін.]; за заг. ред. **В.Б. Авер'янова**. – К. : Юстініан, 2007. – 288 с.

3. **Артамонова Н.С.** Прийняття управлінських рішень в системі публічного адміністрування та адміністрування бізнес-структур / **Н.С. Артамонова, О.О. Олейнікова** // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2012. – № 3-4 (4-5). – С. 228-232

4. **Бакуменко В.Д.** Прийняття рішень в державному управлінні : Навчальний посібник [у 2 ч.] / **В.Д. Бакуменко** // Теоретико-методологічні засади. – К. : ВПЦ АМУ, 2010. – Ч. 1. – 276 с.

5. **Бакуменко В.Д.** Прийняття рішень в державному управлінні : Навчальний посібник [у 2 ч.] / **В.Д. Бакуменко** // Науково-прикладні аспекти. – К. : ВПЦ АМУ, 2010. – Ч. 2. – 296 с.

6. **Богомолова К.С.** Правові основи формування іміджу державного службовця / **К.С. Богомолова, А.Ф. Гацько** // Вісник ХНТУСГ: Економічні науки. – Харків: ХНТУСГ, 2016 р. – Вип. 174. – С. 117-128.

7. **Краля В.Г.** Розвиток підходів до проектування організаційних структур управління підприємств та їх об'єднань /**В.Г.Краля**//Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства: Економічні науки. – Харків: ХНТУСГ, 2016. – Вип. 171. – С. 124-135.

8. **Малиновський В.Я.** Державне управління: [Навчальний посібник] / **В.Я. Малиновський**. – [3-тє переробл. та доповн.]. – К.: Атїка, 2009. – 608 с.

9. **Мельтюхова Н.М.** Державне управління як єдність діяльності та відносин: [монографія] / **Н.М. Мельтюхова**. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2010. – 204 с.

10. **Островець О.В.** Необхідність управління змінами в організації / **О.В. Островець, О.В. Родіонов** // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка: Економічні науки. – Харків: ХНТУСГ. – Випуск 172. – 2016. – С. 62-68.

11. **Островець О.В.** Регулювання соціально - економічного розвитку регіону, як важливий чинник державного управління / **О.В. Островець, О.В. Корнієцький, А.Ф. Гацько** // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка: Економічні науки. – Харків: ХНТУСГ. – Випуск 174. – 2016. – С. 67-74.

12. **Bozeman B., Straussman J. D.** Public Management Strategies. – San Francisco: Jossey-Bass, 2000.

13. **Caiden G.** The Dynamics of Public Administration. – Hinsdale: Dryden Press, 2001.

14. **Островець О.В.** Регулювання соціально - економічного розвитку регіону, як важливий чинник державного управління / **О.В. Островець, О.В. Корнієцький, А.Ф. Гацько** // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка: Економічні науки. – Харків: ХНТУСГ. – Випуск 174. – 2016. – С. 67-74.

15. **Maznev G.E.** Адміністративні сфери інноваційного розвитку / **G.E. Maznev, S.O. Zaika, O.V. Grinin** // Актуальні проблеми інноваційної економіки. – 2016. – № 3. – С. 5-10.

16. **Мазнев Г.Є.** Антикризове управління як сфера бізнес-адміністрування / **Г.Є. Мазнев, С.О. Заїка, О.В. Грідін** // Науковий вісник УжНУ. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство». – 2016. – Вип. 10. – С. 25-32.

References.

1. **Mel'nyk A.F.** (Eds.). (2003). *Derzhavne upravlinnya [Public administration]*. Kiev: Znannya-Pres, p. 343 [in Ukrainian].

2. **Aver'yanov V.B.** (Eds.). (2007). *Derzhavne upravlinnya: Yevropeys'ki standarty, dosvid ta administratyvne pravo [Public administration: European standards, experience and administrative law]*. Kiev: Yustinian p. 288 [in Ukrainian].

3. **Artamonova N.S.** (2012). *Prynyattya upravlins'kykh rishen' v systemi publichnoho administruvannya ta administruvannya biznes-struktur. [Adoption of managerial decisions in the system of public administration and administration of business structures]*. *Ekonomika: realiyi chasu. Naukovyy zhurnal*, No 3-4 (4-5). pp. 228-232 [in Ukrainian].

4. **Bakumenko V.D.** (2010). *Pryniattia rishen' v derzhavnomu upravlinni [Decision Making in Public Administration]*. Part 1. Teoretyko-metodolohichni zasady, Kiev: VPTs AMU, p.276 [in Ukrainian].

5. **Bakumenko V.D.** (2010). *Pryniattia rishen' v derzhavnomu upravlinni [Decision Making in Public Administration]*. *Naukovo-prykladni aspekty*, Kiev: VPTs AM.U p. 296 [in Ukrainian].

6. **Bohomolova K.S.** (2016). Pravovi osnovy formuvannya imidzhu derzhavnoho sluzhbovtstva [Legal basis for forming the image of a civil servant]. *Visnyk KhNTUSH. Seriya : «Ekonomichni nauky» - Bulletin KhNTUSH: Economic sciences*, issue 174, pp. 117-128. Kharkiv: KhNTUSH. [in Ukrainian].

7. **Kralya V.H.** (2016). Rozvytok pidkhodiv do proektuvannya orhanizatsiynykh struktur upravlinnya pidpryemstv ta yikh ob'yednan' [Development of approaches to designing organizational structures for managing enterprises and their associations]. *Visnyk KhNTUSH. Seriya : «Ekonomichni nauky» - Bulletin KhNTUSH Economic sciences*, issue 171, pp. 124-135. Kharkiv: KhNTUSH. [in Ukrainian].

8. **Malynovs'kyi V.Ya.** (2009). *Derzhavne upravlinnya: Navchal'nyy posibnyk. [Public Administration: Textbook.]*. Kiev Atika, p. 608 [in Ukrainian].

9. **Mel'tyukhova N.M.** (2010). *Derzhavne upravlinnya yak yednist' diyal'nosti ta vidnosyn [Public administration as a unity of activity and relations]*. Vyd-vo KharRI NADU «Mahistr», p. 204 [in Ukrainian].

10. **Ostroverkh O.V.** (2016). *Neobkhdnist upravlinnia zminamy v orhanizatsii [The need for change management in organizations]* Visnyk KhNTUSH. Seriya : «Ekonomichni nauky» - *Bulletin KhNTUSH: Economic sciences*, issue 172, pp. 62-68. Kharkiv: KhNTUSH. [in Ukrainian].

11. **Ostroverkh O.V.** (2016). Rehuliuвання sotsialno - ekonomichnoho rozvytku rehionu, yak va-zhlyvyi chynnyk derzhavnoho upravlinnia [Regulation socio – economic development of the region as an important factor in public administration]. *Visnyk KhNTUSH. Seriya: «Ekonomichni nauky» – Bulletin KhNTUSH Economic sciences*, issue 174, pp. 67-74. Kharkiv: KhNTUSH [in Ukrainian].

12. **Bozeman B., Straussman J.D.** (2000). *Public Management Strategies.* – San Francisco: Jossey-Bass [in English].

13. **Caiden G.** (2001). *The Dynamics of Public Administration.* – Hinsdale: Dryden Press [in English].

14. **Ostroverkh O.V.** (2016). Rehuliuвання sotsialno - ekonomichnoho rozvytku rehionu, yak va-zhlyvyi chynnyk derzhavnoho upravlinnia [Regulation socio - economic development of the region as an important factor in public administration]. *Bulletin of Kharkov national technical University of agriculture named Peter Vasilenko*, issue 174, pp. 67-74, Kharkiv: KhNTUSH. [in Ukrainian].

15. **Maznev G.E., Zaika S.O., Grinin O.V.** Administrative services sphere innovative development [Administrative services sphere innovative development]. *Aktualni problemy innovatsiinoi ekonomiky - Actual problems of innovative economy*, issue 3, pp. 5-10 [in Ukrainian].

16. **Maznev G.E., Zaika S.O., Gridin O.V.** (2016). Antikrizove upravlinnja yak sfera biznes-administruvannja [Anti-crisis management as a sphere of business administration]. *Naukovij visnik Uz'bnNU. Serija: Mizhnarodni ekonomichni vidnosini ta svitove gospodarstvo* - *Scientific herald of Uz'bnNU. Series: International Economic Relations and World Economy*, issue 10, pp. 25-32 [in Ukrainian].

Анотація.

Богомолова К.С., Подольська О.В., Краля В.Г. Публічне адміністрування та процес прийняття управлінських рішень.

У статті наведені теоретичне узагальнення і завдання управлінського рішення у публічному адмініструванні шляхом розкриття змісту етапів управлінського рішення у публічному адмініструванні, які відображають застосування сучасних підходів та інструментів за допомогою яких значною мірою можна підвищити якість та ефективність рішень, що приймаються публічними адміністраціями для українського суспільства. Висвітлено основні етапи управлінського рішення. Запропоновано шляхи підвищення ефективності управлінського рішення.

Ключові слова: *управлінське рішення, публічне адміністрування, державне управління, суспільство, механізми.*

Аннотация.

Богомолова К.С., Подольская О.В., Краля В.Г. Публичное администрирование и процесс принятия управленческих решений.

В статье приведены теоретическое обобщение и задачи управленческого решения в публичном администрировании путем раскрытия содержания этапов управленческого решения в публичном администрировании, отражающие применение современных подходов и инструментов при помощи которых в значительной мере можно повысить качество и эффективность принимаемых решений публичными администрациями для украинского общества. Освещены основные этапы управленческого решения. Предложены пути повышения эффективности управленческого решения.

Ключевые слова: *управленческое решения, публичное администрирование, государственное управление, общество, механизмы.*

Abstract.

Bogomolova K.S., Podolska O.V., Kralya V.G. Public administration and the process of making management decisions.

The article presents the theoretical generalization and tasks of administrative decision in public administration by disclosing the contents of the stages of management decision in public administration, which reflect the application of modern approaches and tools that can greatly improve the quality and effectiveness of decisions taken by public administrations for Ukrainian society. The main stages of managerial decision are highlighted. The ways of increasing the efficiency of management decisions are offered.

Key words: *management decisions, public administration, state administration, society, mechanisms.*